

el. A bejárás célja az ismert és új lelőhelyek lokalizálása, kiterjedésük pontosítása és állapotuk meghatározása volt. Leletet nem gyűjtöttem.

Hegyre járó dűlő (MRT 9. k. 5/15 lh., KÖH 10234)
A lelőhely az MRT szerint Dunakeszi D-i határban az Óceán-árokából kiemelkedő meredek homokdombon található. Az MRT bejárása óta ezen a területen homok- és kavicsbányát nyitottak, majd a lelőhelyet teljesen elbányászták. Az újkőkori, bronzkori és vaskori települések egykori helyén ma a bányaművelés felhagyását követően kialakult tó található.

Kopolya (MRT 9. k. 5/3 lh., KÖH 10222): A lelőhely Dunakeszi DNY-i szélén, a Duna árteréből kiemelkedő alacsony dombon található. A szakirodalomból ismert vatyai temető területe jelenleg nagyparcellás mezőgazdasági művelés alatt áll. A szemle alkalmával betárcsázott gabona, kukorica és lucerna volt rajta. A közepes intenzitású lelőhelyen újkőkori, bronzkori és népvándorlás kori cserepek gyűjthetők.

Kopolya-dűlő (MRT 9. k. 5/26 lh., KÖH 10245): A lelőhely Dunakeszi DNY-i szélén, a Duna árteréből kiemelkedő terasz oldalán található. Az MRT szerint korábban egy hidrokvarcit szilánk került elő innen. A megjelölt területen jelenleg olyan körülkerített, gondozatlan, elvadult kertek találhatóak, amelyek állapota a helyszíni bejárást nem tette lehetővé.

Malomárok (MRT 9. k. 5/10 lh., KÖH 10229): A lelőhely Dunakeszi ÉNY-i szélén, a Dunára néző terasz Ny-i peremén, a széles vízmosástól É-ra található. Az MRT készítésekor lokalizált lelőhely mára teljesen beépült, ezért a felszíni lelőhely-lokalizáció lehetősége erősen korlátozott. A korábbi építkezések és közművesítések során erősen bolygathatták a lelőhelyet és a fokozott antropogén hatások következtében a még érintetlen részek is veszélyeztetve vannak. A szinte teljesen beépített üdülőterület D-i részén, a vízmosás É-i oldalán bevágott út mentén, az omló partfalban Árpád-kori cserép gyűjthető.

Malomárok (MRT 9. k. 5/11 lh., KÖH 10230): A lelőhely az MRT szerint Dunakeszi közigazgatásának É-i részén, a Duna teraszán kiemelkedő homokdombon található. A korábban lokalizált népvándorlás kori település területén a közelmúltban épült villa áll. A terprendezésre utaló nyomok alapján az építkezés olyan jelentős földmunkával járhatott, amely erősen bolygatta, akár meg is semmisíthette a lelőhelyet. A bolygatás mértékének, ill. a régészeti lelőhely kiterjedésének meghatározására a kerítéssel körülzárt és kutyákkal őrzött ingatlanon nem volt lehetőség.

Temető (MRT 9. k. 5/5 lh., KÖH 10224): A lelőhely Dunakeszi Ny-i részén, a Duna teraszán elterülő temető területén található. Az MRT szerint 1976-ban egy ledőzerolt területen őskori cserepek kerültek elő. A szemle alkalmával a jelenleg is használt temető miatt felszíni lelőhely-lokalizáció nem volt lehetséges.

TANKÓ KÁROLY

158. Dunaszekcső, Felső-Szentimre I.
(KÖH 68471)

(Baranya megye) B, LT, Ró

2009. szeptember 11–18. között megelőző feltárást végeztünk a Horvát Tranzit gázvezeték nyomvonalára eső, HT-53 jelű lelőhelyen, a 053/3 hrsz. ingatlanon. A lehumuszolt terület 863 m², ebből régészeti objektumokkal fedett 482 m² volt.

A lelőhely az 56. sz. főúttól Ny-ra, a Leánka-patak Ny-i partján, a patakkel párhuzamosan húzódó dombháton, és a patak felőli domboldalon helyezkedik el. A feltárás során összesen 16 régészeti objektum került elő, ezek egy kemenceomladék kivételével mind hulladék- vagy élelemtároló gödrök voltak. A gázvezeték nyomvonala merőleges az egykori településekre, amelyek a dombháton, vagy a domboldalon a patakkel párhuzamosan terültek el. Ez lehet a magyarázata annak, hogy a kutatóárokban a régészeti jelenségek sávosan koncentráálódtak, és mindegyik objektumcsoport külön korszakot is jelölt egyben. A domb tetején egy nagyméretű méhkas alakú gödör kelta jellegű anyagot tartalmazott, a domboldal közepén pedig római kori objektumokat találtunk. A legintenzívebb a domboldal alján egy középső bronzkori gödörkomplexum volt.

A leletek a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat pécsi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozás után a Baranya Megyei Múzeumok Igazgatóságára kerülnek.

Munkatársak: Strasszer Viktória, Vadas Lívia régésztechnikusok. A geodéziai felmérést a Meridián Kft. végezte.

LIGNER JÁCINT

159. Dunaszekcső, Gyerma
(KÖH 28919)

(Baranya megye) U

2009. augusztus 27. és szeptember 11. között megelőző feltárást végeztünk a Horvát Tranzit gázvezeték HT-57 jelű lelőhelyén, a 084/21 hrsz. ingatlanon. A lehumuszolt terület 488 m², ebből régészeti objektumokkal fedett 145 m² volt.

A lelőhely a település Gyerma nevezetű határrészében, a halastavaktól ÉNy-ra, az itt futó, É-D irányú kisebb vízfolyás Ny-i partján húzódó lankás területen található, amely azonban a domboldalra már nem húzódik fel. A humuszolás során régészeti objektum vagy jelenség a kutatóárok felső, Ny-i részén nem került elő. A patakhoz közeli végében egy nagyobb amorf alakú, és két kisebb objektum jelentkezett, ezért az ároknak erre a végére kértünk további bővítést. Bebizonyosodott, hogy a lelőhely meglehetősen kis kiterjedésű, vagy a patakkel párhuzamosan terül el. A bővítésként lehumuszolt területen már csak néhány cölöplyuk került elő. Leletanyagát tekintve a lelőhely meglehetősen szegényes, csak durva, jellegtelen kerámia került elő. A település ez alapján őskori, valószínűleg a lengyeli kultúrához kapcsolható.

A leletek a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat pécsi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozás után a Baranya Megyei Múzeumok Igazgatóságára kerülnek.

Munkatársak: Strasszer Viktória, Vadas Livia régésztechnikusok. A geodéziai felmérést a Meridián Kft. végezte.

LIGNER JÁCINT

160. Dunaszekcső, Vörösmarty tér 1.
(KÖH 63526)

(Baranya megye) V, Rő

A ma álló épület az 1810-ben szögletes alaprajzúra átépített Magtár, melynek műemléki felújítása előtt végeztünk megelőző feltárást 2009. júliusban. Az épület e funkciója előtt vályogfalú templom volt, K-i apszissal a 18. század elejétől. A török időkből rajz alapján bizonytalan épület azonosítható a helyen. A leletmentés előzetes eredményei alapján elmondható, hogy a római omladékok tudatos deponálása (planírozása) a 4. században történt (4. századi érmek). Maga a római kori épület a 3. században épülhetett (3. századi bélyeges téglák, freskók), de a 4. században még megújították (4. századi bélyeges téglák). Végül az épület romjai egy gödörbe kerültek. A gödör betöltésének alsó részén és a római omladékok alatti rétegekben vaskori kerámia került elő (síkozott perem, omphaloid alj stb.). Mindez mutatja, hogy az őskortól folyamatos emberi megtelepedéssel és lelőhellyel számolhatunk a Magtárnál és környékén.

GÁBOR OLIVÉR

161. Dunaszentgyörgy, Kaszás-tanya
(KÖH 63372)

(Tolna megye) A

2009. április 9. és augusztus 7. között elvégeztük a megelőző feltárást az M6 autópálya nyomvonalára eső, M6 RM-20 jelű régészeti lelőhelyen, a 048/50, 048/112 hrsz. ingatlanokon, 5732 m²-en.

A lelőhely Dunaszentgyörgytől Ny-ra, Tengelic település Szőlőhegy nevű részétől K-re, egy sík területen fekszik. Az autópálya építése során, 2008 őszén a szekszárdi Wosinszky Mór Múzeum munkatársai szakfelügyelete alatt egy temető sírjai kerültek elő.

A kutatás a lelőhely K-i felében folyt, a temető mind É-i, mind Ny-i irányban nagy területen folytatódik, ill. lehetséges, hogy a feltárt területtől K felé is vannak még sírok a földben. Összesen 379 objektum került elő, ebből 378 sír, melyek a késő avar korszakra keltezhetők. Ezt támasztják alá a temetkezésekből előkerülő, bronzból öntött, griffes-indás veretek. A leletanyagot ezenkívül az ételmellékleteket tartalmazó kerámia, a mindennapi viselethez tartozó vascsatok, vaskések színesítik. Egy a Mérnökségi Telep ÉK-i oldalánál húzódó körárokrendszer leletanyagot nem tartalmazott, így pontos korát nem sikerült megállapítani.

Két sír emelhető ki a bennük talált leletanyag alapján. Az O:64/S:68 sírban egy íjjal és egy veretes övvel eltemetett férfit helyeztek. A gödör bontása során jól kirajzolódott egy sötétebb elszíneződésű négyszögletes jelenség, ami arra utalt, hogy a halottat sírkamrába tették. Az öv vereteit bronzból öntötték, néhol aranyozás nyomait fedezték fel. A tárgyak körül egy jól észlelhető sávban az övet is megfigyeltük. Fontos kiemelni, hogy a sír bolygatatlan, így a veretek elhelyezkedése alapján rekonstruálhatjuk az egész övet. A díszítés a griffes-indás körbe illeszkedik, a leletegyüttes a késő avar korszakra keltezhető.

Közel egy időben kerülhetett földbe az O:179/S:183 temetkezés, amelyben szintén hasonló felépítésű és díszítésű övet találtunk. Különlegességét a bronzcsaton lévő oroslán ábrázolása adja, az avar leletanyagban ritka az ilyen, egyedüli alakos állatábrázolás.

Nagy számban tártunk fel szerkezetes sírokat. Ezek többségénél a fej és a lábfej alatt a sír padlója lemélyül, ami az ún. halotti ágy nyoma. Néhány esetben a nagyobb és gazdagabb síroknál ácsolt sírkamra nyomát rögzítettük, ritkán a fákat összetartó vaskapcsot is megtaláltuk.

A leletanyag a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat budapesti regionális irodájában történő elsődleges feldolgozás után a Magyar Nemzeti Múzeumba kerül végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Cséki Andrea, Fűköh Dániel, N. Hodik Mónika, Kemsei Dóra, Majerik Vera, Niclass Larsson, Petkes Zsolt régészek; Bányász Diána, Benke András, Domján Anita, Erdei Krisztina, Fehér Alíz, Gere Natália, Grósz Dóra, Horváth András, Kelemen Péter, Király Dávid, Kocsis János, Ligeti Gábor, Mezei Tamás, Nagy Judit, Pásztor István, Pelikán Márk, Rácz Viktória, Sas Alexandra, Sike Barnabás, Szabó Domán, Szász Péter, Tediner Balázs, Vajaskéri Máté, Víg Anita, Zsiga Zsolt technikusok. A geodéziai felmérést a Meridián Kft. végezte.

KISS CSABA KÁLMÁN

162. Dunaszentgyörgy, Középső-dűlő
(KÖH 59576)

(Tolna megye) LT, Kk

2009. március 2. és április 30. között az MTA Régészeti Intézete elvégezte a megelőző feltárást az M6 autópálya nyomvonalára eső, RM-11 jelű régészeti lelőhelyen, a 034/5 és 034/10 hrsz. ingatlanokon, 22 721 m²-en.

A feltárást a záportározó területén Berecz Barbara (KÖSZ) vezette 2009. március 2. és április 9. között, míg a pihenőhely területén április 8–30. között vezettem. Összesen 80 objektumot tártunk fel, és 240 stratigráfiai egységet figyeltünk meg. A lelőhelyen egy Kr. u. 1–2. századi kelta telep objektumai és egy 16–17. századi késő középkori település nyomai rajzolódtak ki.

A római kori kelta telepen 1 kút, kisebb gödrök, néhány egyszerűbb szerkezetű földbe mélyített épület és két